

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

۹۳۶

شماره چاپ

دوره هفتم - سال دوم

۴۲۹

شماره ثبت

تاریخ چاپ ۱۳۸۴/۵/۲

دو شوری

لایحه جرایم رایانه‌ای

قضایی و حقوقی

کمیسیونهای ارجاعی، اصلی:

اجتماعی - امنیت ملی و سیاست خارجی - صنایع و معادن - فرهنگی

فرعی:

باسمه تعالی

شماره ۳۲۸۷۱/۲۱۹۵۳

تاریخ ۱۳۸۴/۴/۱۳

جناب آقای حداد عادل

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه جرایم رایانه‌ای که بنا به پیشنهاد قوه قضائیه در جلسه مورخ ۱۳۸۴/۳/۲۵ هیأت وزیران به تصویب رسیده است، جهت طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می‌گردد.

سید محمد خاتمی

رئیس جمهور

با عنایت به نبود قانون جامع لازم در زمینه برخورد قانونی با مجرمان حوزه رایانه و با عنایت به گستره وسیع فعالیت‌های رایانه‌ای و با لحاظ سیاست‌های دوره توسعه قضایی و در راستای حبس‌زدایی و بازاندیشی و بازنگری در سیاست جنایی تقنینی مبنی بر توسل بی‌رویه و افراطی به مجازات حبس و به منظور رفع خلاء قانونی و برای ضابطه‌مند نمودن فعالیت‌های رایانه‌ای و فراهم نمودن بستر مناسب برای این‌گونه فعالیت‌ها و حفظ ارتقای وضعیت نظم و امنیت اجتماعی و در اجرای بند (۲) اصل (۱۵۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، لایحه زیر جهت طی تشریفات قانونی تقدیم می‌شود:

لایحه جرایم رایانه‌ای

بخش نخست - کلیات

ماده ۱ - تعاریف

الف - داده رایانه‌ای: هر نمادی از واقعه، اطلاعات یا مفهوم به شکلی مطلوب برای پردازش در یک سیستم رایانه‌ای یا مخابراتی است که باعث می‌شود سیستم‌های ذکر شده کارکرد خود را به مرحله اجراء گذارند.

ب - داده محتوا: هر نمادی از موضوعها، مفهوما یا دستورالعملها نظیر متن، صوت یا تصویر، چه به صورت در جریان یا ذخیره شده که به منظور برقراری ارتباط میان سیستم‌های رایانه‌ای یا پردازش توسط شخص یا سیستم رایانه‌ای به کار گرفته شده و به وسیله سیستم رایانه‌ای ایجاد شود.

ج - داده حاصل از مبادله داده محتوا: هرگونه داده‌ای که توسط رایانه‌ها در زنجیره ارتباطات تولید می‌شود تا ارتباطی را از مبدأ تا مقصد مسیریابی کند و شامل مبدأ ارتباط، مقصد، مسیر، زمان، تاریخ، اندازه، مدت، زمان و نوع خدمات اصلی و نظایر آن خواهد بود.

د - اطلاعات: عبارت است از داده‌های پردازش شده قابل فهم برای انسان یا سیستم‌های رایانه‌ای یا مخابراتی.

هـ - اطلاعات کاربر: هرگونه اطلاعاتی که در اختیار ارائه کننده خدمات باشد و مربوط به مشترک آن خدمات بوده و شامل نوع خدمات ارتباطی و پیش نیازهای فنی و دوره استفاده از آن خدمات، هویت مشترک، آدرس جغرافیایی یا پستی یا IP، شماره تلفن و سایر

مشخصات شخصی وی می‌باشد.

و - سیستم رایانه‌ای: هر نوع دستگاه بنا مجموعه‌ای از دستگاههای متصل سخت‌افزاری - نرم‌افزاری است که از طریق اجرای برنامه‌های پردازش خودکار داده عمل می‌کند.

ز - سیستم مخابراتی: هر نوع دستگاه یا مجموعه‌ای از دستگاهها برای انتقال الکترونیکی اطلاعات میان یک منبع (فرستنده، منبع نوری) و یک گیرنده یا آشکارساز نوری از طریق یک یا چند مسیر ارتباطی به وسیله قراردادهایی که برای گیرنده قابل فهم و تفسیر باشد.

ح - ارائه دهنده خدمات دسترسی: هر شخص حقیقی یا حقوقی است که امکان ارتباط یا اتصال به اینترنت را برای کاربران فراهم می‌کند و عبارتند از:

۱ - ایجاد کننده نقطه تماس بین المللی: ارائه دهنده خدمات دسترسی است که امکان ارتباط یا اتصال پر ظرفیت به اینترنت را از طریق سیستمهای ارتباطی برای کاربران فراهم می‌کند.

۲ - ارائه دهنده خدمات دسترسی کم ظرفیت: ارائه دهنده خدمات دسترسی است که به عنوان واسط میان ایجاد کننده نقطه تماس بین المللی و کاربران عمل می‌کند و امکان ارتباط یا اتصال به اینترنت را برای آنان فراهم می‌نماید.

۳ - ارائه دهنده خدمات دسترسی حضوری: ارائه دهنده خدمات دسترسی است که امکان استفاده کاربران از اینترنت را به صورت حضوری در محلی معین فراهم می‌کند.

ط - ارائه دهنده خدمات میزبانی: هر شخص حقیقی یا حقوقی است که فضای لازم را برای ذخیره داده کاربران فراهم می‌کند. ذخیره گذاری اطلاعات یا ذخیره موقت اطلاعات در راستای ارائه خدمات دسترسی، خدمات میزبانی محسوب نمی‌شود.

ی - تدبیرهای حفاظتی: عبارت است از به کارگیری روشهای نرم افزاری یا سخت افزاری یا ترکیبی از آن دو، متناسب با نوع و اهمیت داده‌ها و سیستمهای رایانه‌ای و مخابراتی، به منظور جلوگیری از دسترسی به آنها بدون مجوز مرجع قانونی.

بخش دوم - جرایم و مجازاتها

فصل اول - جرائم علیه محرمانگی داده‌ها و سیستمهای رایانه‌ای و مخابراتی

مبحث اول - دسترسی بدون مجوز

ماده ۲ - هرکس به طور عمدی و بدون مجوز مرجع قانونی، با نقض تدبیرهای حفاظتی داده‌ها یا سیستمهای رایانه‌ای یا مخابراتی، به آنها دسترسی یابد به جزای نقدی از پنج میلیون (۵ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال تا پنجاه میلیون (۵۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال محکوم خواهد شد.

مبحث دوم - شنود و دریافت بدون مجوز

ماده ۳ - هرکس به طور عمدی و بدون مجوز مرجع قانونی، داده‌های در حال انتقال در یک ارتباط خصوصی را در سیستمهای رایانه‌ای یا مخابراتی یا امواج الکترومغناطیسی یا نوری شنود یا دریافت نماید به جزای نقدی از پنج میلیون (۵ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال تا سی میلیون (۳۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال محکوم خواهد شد.

مبحث سوم - جرایم علیه امنیت

ماده ۴ - هرکس به طور عمدی و بدون مجوز مرجع قانونی، به داده‌های رایانه‌ای به کلی سری و سری موجود در سیستم‌های رایانه‌ای یا مخابراتی یا حامل‌های داده دسترسی یابد یا داده‌های رایانه‌ای به کلی سری و سری در حال انتقال را شنود یا دریافت نماید به جزای نقدی از ده میلیون (۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال تا یک میلیارد (۱ ۰۰۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال متناسب با جرم اتفاق افتاده محکوم خواهد شد.

تبصره ۱ - داده‌های رایانه‌ای به کلی سری، داده‌هایی هستند که افشای بدون مجوز آنها می‌تواند به اساس حکومت و مبانی نظام جمهوری اسلامی ایران و تمامیت ارضی آن ضرر جبران‌ناپذیری وارد نماید و منظور از داده‌های رایانه‌ای سری، داده‌هایی است که افشای آنها بدون مجوز مرجع قانونی می‌تواند امنیت ملی و یا منافع ملی را دچار مخاطره کند.

تبصره ۲ - آئین‌نامه شیوه حفاظت و انتقال داده‌های رایانه‌ای به کلی سری و سری ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط وزارت دادگستری و با همکاری وزارتخانه‌های کشور، اطلاعات، ارتباطات و فناوری اطلاعات و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تهیه شده و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

فصل دوم - جرائم علیه صحت و تمامیت داده‌ها و سیستمهای رایانه‌ای و مخابراتی

مبحث نخست - جعل

ماده ۵- هرکس با قصد تقلب، داده‌های رایانه‌ای قابل استناد یا داده‌های موجود در کارتهای اعتباری یا مغناطیسی یا سایر علائم یا کدهای کارتهای قابل پردازش و یا مورد استفاده در سیستمهای رایانه‌ای یا مخابراتی را تغییر داده یا ایجاد یا حذف یا متوقف نماید جاعل محسوب شده و به مجازات قانونی مقرر برای جعل محکوم خواهد شد و همچنین هرکس با علم به جعل و تزویر از آنها استفاده کند، به مجازات قانونی مقرر برای استفاده کننده محکوم می‌گردد.

مبحث دوم - تخریب و ایجاد اختلال در داده‌ها

ماده ۶- هرکس به طور عمدی داده‌های رایانه‌ای متعلق به دیگری را از حاملهای داده یا سیستمهای رایانه‌ای یا مخابراتی پاک نماید یا صدمه بزند یا غیرقابل استفاده کند یا به هر نحو به طور کلی یا جزئی تخریب یا مختل نماید به جزای نقدی از ده میلیون (۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال محکوم خواهد شد.

مبحث سوم - اختلال در سیستم

ماده ۷- هرکس به طور عمدی با انجام اعمالی از قبیل وارد کردن، انتقال دادن، ارسال، بخش، صدمه زدن، پاک کردن، ایجاد وقفه، دستکاری یا تخریب داده‌ها یا امواج

الکترومغناطیسی یا نوری، سیستمهای رایانه‌ای یا مخابراتی متعلق به دیگری را از کار بیندازد یا کارکرد آنها را مختل نماید به جزای نقدی از ده میلیون ریال تا یکصد میلیون ریال محکوم خواهد شد و چنانچه عمل وی به قصد اختلال در نظم و امنیت عمومی باشد و در قوانین دیگر مجازات شدیدتری پیش‌بینی شده باشد، به مجازات مندرج در همان قانون محکوم خواهد شد.

فصل سوم - کلاهبرداری

ماده ۸ - هرکس از سیستمهای رایانه‌ای یا مخابراتی با ارتکاب اعمالی از قبیل وارد کردن، تغییر، محو، ایجاد، توقف داده‌ها یا اختلال در عملکرد سیستم، سوء استفاده نماید و از این طریق وجه یا مال یا منفعت یا خدمات مالی و یا امتیازات مالی برای خود یا دیگری تحصیل کند، کلاهبردار محسوب شده و به مجازات قانونی مقرر برای کلاهبرداری محکوم خواهد شد.

فصل چهارم - جرائم مرتبط با محتوا

ماده ۹ - هرکس به وسیله سیستمهای رایانه‌ای یا مخابراتی محتویات مستهجن را ارائه یا منتشر نماید و یا مورد هر قسم معامله قرار دهد و یا به منظور انتشار یا تجارت تولید نماید به مجازات مقرر در ماده (۶۴۰) قانون مجازات اسلامی محکوم خواهد شد.

تبصره - محتویات مستهجن به محتویاتی گفته می‌شود که شامل نمایش برهنگی کامل زن یا مرد و یا اندام تناسلی یا نمایش آمیزش و یا عمل جنسی انسان باشد.

ماده ۱۰ - اشخاصی که به وسیله حامله‌های داده یا سیستم رایانه‌ای یا مخابراتی مرتکب

یکی از اعمال زیر شوند به ترتیب زیر مجازات می‌گردند:

الف - هرکس محتویات مستهجن را به اشخاص زیر هجده سال تمام ارائه نماید یا

محتویات مستهجن اشخاص زیر هجده سال تمام را تولید یا ارائه یا منتشر نماید و یا مورد هر قسم معامله قرار دهد و یا آنها را تهیه یا نگهداری یا ذخیره کند، به حداکثر مجازات مقرر در ماده (۶۴۰) قانون مجازات اسلامی محکوم خواهد شد.

ب - هرکس به منظور دستیابی اشخاص زیر هجده سال تمام به محتویات مستهجن یا

به منظور ارتکاب جرائم، مبادرت به تحریک یا ترغیب یا تهدید یا تطمیع یا فریب آنها نموده و یا شیوه دستیابی یا ارتکاب موارد ذکر شده را برای آنها تسهیل نموده یا آموزش دهد به مجازات مقرر در ماده (۶۴۰) قانون مجازات اسلامی محکوم خواهد شد.

ج - هرکس محتویات مستهجن غیرواقعی (از قبیل پویا نمایی یا طراحی یا نقاشی) را

به قصد ارائه یا انتشار، تهیه یا تولید یا ذخیره یا نگهداری نماید به حداقل مجازات مقرر در ماده (۶۴۰) قانون مجازات اسلامی محکوم خواهد شد.

تبصره - مفاد مواد (۹) و (۱۰) شامل آن دسته از محتویاتی نخواهد بود که با رعایت

موازن شرعی و برای مقاصد علمی یا هر مصلحت حلال عقلایی دیگر تهیه یا تولید یا نگهداری یا ارائه یا انتشار یا ذخیره شده یا مورد معامله قرار می‌گیرد.

ماده ۱۱ - هرکس به قصد اضرار به غیر یا تشویش اذهان عمومی یا مقامات رسمی

به وسیله سیستم رایانه‌ای یا مخابراتی اکاذیبی را منتشر نماید یا در دسترس دیگران قرار دهد یا با همان مقاصد اعمالی را برخلاف حقیقت، رأساً یا به عنوان نقل قول، به شخص حقیقی یا

حقوقی یا مقامهای رسمی به طور صریح یا تلویحی نسبت دهد، اعم از اینکه از طریق یاد شده به نحوی از انحاء ضرر مادی یا معنوی به دیگری وارد شود یا نشود، افزون بر اعاده حیثیت در صورت امکان، به مجازات قانونی مقرر برای جرم نشر اکاذیب محکوم خواهد شد.

ماده ۱۲ - هرکس به وسیله سیستم رایانه‌ای یا مخابراتی فیلم یا صوت دیگری را تغییر دهد یا تحریف نماید و منتشر سازد یا با علم به تغییر یا تحریف، انتشار دهد به نحوی که منجر به هتک حرمت یا ضرر وی گردد، به مجازات مقرر در ماده (۶۴۰) قانون مجازات اسلامی محکوم خواهد شد.

تبصره - چنانچه عمل مرتکب از مصادیق تعرض به نوامیس مردم باشد به حداکثر هر سه مجازات مقرر در ماده (۶۴۰) قانون مجازات اسلامی محکوم خواهد شد.

فصل پنجم - افشای سر

ماده ۱۳ - هرکس به وسیله سیستم رایانه‌ای یا مخابراتی صوت یا تصویر یا فیلم خصوصی و خانوادگی یا اسرار دیگری را، به جز موارد قانونی، بدون رضایت او منتشر نماید یا در دسترس دیگران قرار دهد به گونه‌ای که منجر به ضرر وی گردد یا به طور عرفی موجب هتک حیثیت او تلقی شود به مجازات مقرر برای افشای سر محکوم خواهد شد.

فصل ششم - مسؤولیت کیفری ارائه دهندگان خدمات

ماده ۱۴ - ایجاد کنندگان نقطه تماس بین المللی موظفند با به کارگیری تدبیرها و تجهیزات فنی متعارف محتویات مستهجن موضوع ماده (۹) و بند (الف) ماده (۱۰) این قانون را پالایش نمایند. در غیر این صورت فرد متخلف برای بار نخست به پرداخت جزای نقدی از مبلغ ده میلیون (۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال و در صورت تکرار به تعطیل موقت از یک هفته تا یک ماه و برای بار سوم به لغو دائم مجوز و محرومیت دائم از تصدی این حرفه محکوم خواهد شد.

سایر ارائه کنندگان خدمات دسترسی نیز که با علم به تخلف ایجاد کنندگان نقطه تماس بین المللی، محتویات مستهجن ذکر شده را به کاربران ارائه دهند به مجازات مقرر در این ماده محکوم خواهند شد.

ماده ۱۵ - ارائه کنندگان خدمات میزبانی موظفند پس از اطلاع از وجود محتویات مستهجن موضوع ماده (۹) و بند (الف) ماده (۱۰) این قانون در فضای واگذار شده توسط آنها، به سرعت محتویات ذکر شده را غیر قابل دسترس نموده و مراتب را به مراجع قضایی یا انتظامی محل اعلام نموده و بر اساس دستور مقام قضایی اقدام نمایند. هر غیر این صورت فرد متخلف برای بار نخست به پرداخت جزای نقدی از مبلغ ده میلیون (۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال تا پنجاه میلیون (۵۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال و در صورت تکرار به پرداخت جزای نقدی از مبلغ پنجاه میلیون (۵۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال و محرومیت دائم از حرفه ذکر شده محکوم خواهد شد.

فصل هفتم - سایر جرائم

ماده ۱۶ - اشخاص زیر به جزای نقدی از پنج میلیون (۵ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال محکوم خواهند شد:

الف - هرکس با علم و عمد اقدام به تولید یا انتشار یا توزیع یا معامله داده‌ها یا نرم‌افزارها و یا هر نوع وسایل الکترونیکی که صرفاً برای ارتکاب جرائم رایانه‌ای به کار می‌روند، نماید.

ب - هرکس با علم و عمد رمز عبور یا کد دستیابی یا داده‌های رایانه‌ای را بدون مجوز مرجع قانونی به دیگران ارائه کرده یا مورد معامله قرار دهد یا منتشر نماید به گونه‌ای که امکان دسترسی بدون مجوز مرجع قانونی به داده‌ها یا سیستم‌های رایانه‌ای و یا مخابراتی دیگری را فراهم آورد.

تبصره - در صورتی که مرتکب، اعمال یاد شده را حرفه خود قرار داده باشد، به حداکثر مجازات مذکور محکوم خواهد شد.

فصل هشتم - تخفیف و تشدید مجازات و سایر مسائل

ماده ۱۷ - اشخاصی که مرتکب جرائم ذکر شده در مواد (۲)، (۳)، (۴) و (۵) این قانون شده‌اند هرگاه پیش از کشف جرم، مأموران تعقیب را از ارتکاب جرم مطلع نمایند یا به هنگام تعقیب موجبات تسهیل تعقیب سایر مرتکبان را فراهم آورند یا مأموران دولت را به گونه مؤثری در کشف جرم کمک و راهنمایی کنند و یا ضرر و زیان ناشی از جرم را در مرحله تحقیق جبران نمایند بنا به پیشنهاد دادستان مربوط و موافقت دادگاه و یا با تشخیص دادگاه

در مجازات آنان تخفیف متناسب داده می‌شود و دادگاه می‌تواند مجازات مرتکب را معلق و یا او را از مجازات معاف نماید.

ماده ۱۸ - هر یک از کارمندان و کارکنان اداره‌ها و سازمانها یا شوراهای و یا شهرداریها و مؤسسه‌ها و شرکتهای دولتی و یا وابسته به دولت یا نهادهای انقلابی و بنیادها و مؤسسه‌هایی که زیر نظر ولی فقیه اداره می‌شوند و دیوان محاسبات و مؤسسه‌هایی که به کمک مستمر دولت اداره می‌شوند و یا دارندگان پایه قضایی و به‌طور کلی اعضاء و کارکنان قوای سه‌گانه و همچنین نیروهای مسلح و مأموران به خدمات عمومی اعم از رسمی و غیررسمی به مناسبت انجام وظیفه مرتکب جرائم رایانه‌ای موضوع این قانون شوند حسب مورد به بیش از دو سوم حداکثر مجازات مقرر محکوم خواهند شد.

تبصره - هرگاه عمل مرتکب مشمول عنوان معاونت در جرم باشد به نصف حداکثر مجازات قانونی محکوم خواهد شد.

ماده ۱۹ - چنانچه در اثر ارتکاب جرائم رایانه‌ای ضرر و زیانی متوجه دیگری گردد، جبران خسارت وارده وفق قوانین و مقررات مربوط صورت خواهد پذیرفت.

بخش سوم - آئین دادرسی

فصل اول - صلاحیت

ماده ۲۰ - در هر حوزه قضایی، در صورت ضرورت به تشخیص رئیس قوه قضائیه به

تعداد مورد نیاز شعبی از دادرها و دادگاههای عمومی و انقلاب و تجدیدنظر برای رسیدگی به جرائم رایانه‌ای اختصاص می‌یابد.

تبصره - قضات دادرها و دادگاههای ذکر شده از میان قضاتی که آشنایی لازم به امور رایانه دارند، انتخاب خواهند شد.

ماده ۲۱ - در صورت بروز اختلاف در صلاحیت، حل اختلاف مطابق مقررات قانون آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی خواهد بود.

فصل دوم - جمع آوری ادله الکترونیکی

مبحث اول - نگهداری داده‌ها

ماده ۲۲ - کلیه ایجادکنندگان نقاط تماس بین‌المللی و ارائه دهندگان خدمات دسترسی موظفند داده‌های حاصل از مبادله داده محتوا را حداقل تا سه ماه پس از ایجاد و اطلاعات کاربران را حداقل تا سه ماه پس از خاتمه اشتراک نگهداری نمایند.

تبصره - مراجع ذکر شده موظفند آدرسهای IP خود را به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات اعلام نمایند.

مبحث دوم - حفظ فوری داده‌ها

ماده ۲۳ - هرگاه حفظ داده‌های ذخیره شده برای تحقیق یا دادرسی لازم باشد مقام

قضایی می‌تواند دستور حفاظت از داده‌های ذخیره شده را برای اشخاصی که داده‌های ذکر شده به گونه‌ای تحت تصرف یا کنترل آنها قرار دارد، صادر نماید و در موارد فوری ضابطان دادگستری می‌توانند دستور حفاظت را صادر نموده، مراتب را حداکثر تا بیست و چهار ساعت به اطلاع مقام قضایی برسانند. چنانچه هر یک از کارکنان دولت یا سایر اشخاص از اجرای دستور ذکر شده خودداری نمایند کارکنان دولت به مجازات امتناع از اجرای دستور مقام قضایی و سایر اشخاص به جزای نقدی از سه میلیون (۳ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال تا ده میلیون (۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال محکوم خواهند شد.

تبصره - مدت زمان حفاظت حداکثر سه ماه می‌باشد و با نظر مقام قضایی قابل تمدید است.

مبحث سوم - افشای داده‌ها

ماده ۲۴ - مقامهای قضایی می‌توانند دستور افشای داده‌های حفاظت شده مذکور در مواد (۲۲) و (۲۳) را به اشخاصی که داده‌های یاد شده را در تصرف و یا کنترل دارند صادر نموده تا در اختیار ضابطان قرار گیرد. مستنکف از اجرای دستور به مجازات مقرر در ماده (۲۳) این قانون محکوم خواهد شد.

مبحث چهارم - تفتیش و توقیف داده‌ها و سیستمها

ماده ۲۵ - تفتیش و توقیف داده‌ها یا سیستمهای رایانه‌ای یا مخابراتی در مواردی به

عمل می‌آید که ظن قوی به کشف جرم یا شناسایی متهم یا ادله جرم در آنها وجود داشته باشد.

ماده ۲۶ - دستور مقام قضایی به منظور تفتیش و توقیف در صورت امکان باید شامل اجرای دستور در داخل یا خارج از محل و اطلاعاتی نظیر مکان و محدوده تفتیش و توقیف، نوع داده‌های مورد نظر، مشخصات احتمالی فایلها و سخت افزارها و نرم افزارها، تعداد آنها، مدت زمان مورد نیاز، نحوه دستیابی به فایلها و رمزگذاری شده باشد. تفتیش مشتمل بر موارد زیر خواهد بود:

- الف - تفتیش تمام یا بخشی از سیستم رایانه یا مخابراتی.
- ب - تفتیش داده‌های رایانه‌ای ذخیره شده.
- ج - تفتیش حاملهای داده از قبیل: دیسکت و لوح فشرده.
- د - دستیابی به فایلها حذف شده یا رمزنگاری شده.

ماده ۲۷ - داده‌ها، حاملهای داده و سیستمهای رایانه‌ای یا مخابراتی که دلیل یا وسیله ارتکاب جرم بوده و یا از جرم تحصیل شده‌اند، قابل توقیف می‌باشند.

ماده ۲۸ - در جمع‌آوری داده‌ها با رعایت تناسب، نوع، اهمیت و نقش داده‌ها در ارتکاب جرم، به روشهایی از قبیل موارد زیر عمل می‌شود:

- الف - غیر قابل دسترس نمودن داده‌ها با روشهایی چون تغییر گذر واژه و رمزنگاری.
- ب - تهیه پرینت از فایلها.

ج - تهیه کپی یا تصویر از تمام یا بخشی از داده‌ها.

د - ضبط حاملهای داده‌ها.

ماده ۲۹ - توقیف سیستمهای رایانه‌ای یا مخابراتی متناسب با نوع و اهمیت و نقش

آنها در ارتکاب جرم با روشهایی از قبیل موارد زیر صورت می‌گیرد:

الف - تغییر گذر واژه به منظور عدم دسترسی به سیستم.

ب - خاموش نمودن سیستم.

ج - پلمپ سیستم در محل استقرار.

د - ضبط سیستم.

ماده ۳۰ - در موارد زیر سیستمهای رایانه‌ای یا مخابراتی توقیف خواهند شد:

الف - داده‌های ذخیره شده به سهولت قابل دسترس نبوده و یا حجم زیادی داشته

باشد.

ب - بهره‌برداری و تجزیه و تحلیل داده‌ها بدون وجود سیستم سخت‌افزاری

امکان‌پذیر نباشد.

ج - مالک یا مسؤول یا متصرف قانونی سیستم به توقیف رضایت داده باشد.

د - تهیه کپی از داده‌ها به لحاظ فنی امکان‌پذیر نباشد.

ه - تفتیش در محل سبب ایراد صدمه به داده‌ها گردد.

و - سایر موارد با تصمیم مقام قضایی.

ماده ۳۱- توقیف حامله‌های داده غیر متصل به سیستم رایانه‌ای یا مخابراتی، مانند ضبط آلات و ادوات جرم خواهد بود.

ماده ۳۲- چنانچه در حین اجرای دستور تفتیش و توقیف، تفتیش داده‌های مرتبط با جرم ارتكابی در سایر سیستمهای رایانه‌ای یا مخابراتی که تحت کنترل و یا تصرف متهم قرار دارند ضروری باشد، ضابطان با دستور مقام قضایی دامنه تفتیش و توقیف را به سیستمهای دیگر گسترش داده و داده‌های مورد نظر را تفتیش و یا توقیف خواهند نمود.

ماده ۳۳- در موارد توقیف داده‌ها، چنانچه به روند تحقیقات لطمه‌ای وارد نیاید با تقاضا و هزینه مالک یا دارنده حق دسترسی به داده‌ها و دستور مقام قضایی، کپی داده‌های توقیف شده به ایشان تحویل می‌شود، مگر آنکه داده‌ها غیر قانونی باشد.

ماده ۳۴- در مواردی که با تشخیص مقام قضایی توقیف سیستم یا داده‌ها سبب ایراد لطمه‌های جانی یا مالی شدید به افراد یا اختلال در برنامه‌های خدمات عمومی گشته و یا مخل امنیت کشور باشد از روشهای مناسبتری به جای توقیف استفاده خواهد شد.

ماده ۳۵- متضرر می‌تواند در مورد عملیات و اقدامهای مأموران در توقیف داده‌ها و سیستمهای رایانه‌ای و مخابراتی، اعتراض کتبی خود را همراه با دلایل ظرف ده روز به مرجع قضایی دستور دهنده تسلیم نماید. به درخواست یاد شده خارج از نوبت رسیدگی گردیده و تصمیم اتخاذ شده قابل اعتراض است.

مبحث پنجم - شنود داده‌ها

ماده ۳۶ - شنود داده محتوا ممنوع است، مگر با رعایت قوانین مربوط.

مبحث ششم - سایر موارد

ماده ۳۷ - داده‌های رایانه‌ای و مخابراتی در صورتی که مطابق این قانون جمع‌آوری و نگهداری شده باشند می‌توانند در اثبات جرم مورد استفاده قرار گیرند.

ماده ۳۸ - به منظور جلوگیری از بروز هرگونه تغییر، تحریف یا آسیب و حفظ وضعیت اصلی داده‌های رایانه‌ای یا مخابراتی جمع‌آوری شده، لازم است تا زمانی که مرجع قضایی مربوط ضروری می‌داند، از آنها نگهداری و مراقبت به عمل آید.

تبصره - آئین‌نامه شیوه جمع‌آوری، نگهداری و مراقبت از داده‌های رایانه‌ای و مخابراتی توسط وزارت دادگستری با همکاری نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون تهیه گشته، به تصویب رئیس قوه قضائیه خواهد رسید.

بخش چهارم - همکاری‌های بین‌المللی

ماده ۳۹ - همکاری‌های بین‌المللی، هرگونه مبادله اطلاعات و انجام امور اداری و پلیسی و قضایی که دولت ایران و سایر دولت‌ها را قادر به کشف، پیگیری، تعقیب، رسیدگی و

اجرای حکم نماید، دربر خواهد گرفت.

تبصره - چگونگی پیگیری و انجام امور ذکر شده در این ماده و تشکیلات سازمانی مورد نیاز برای اجرای آن به موجب آئین نامه‌ای خواهد بود که ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط وزارت دادگستری با کسب نظر از مراجع مربوط تهیه گشته، به تصویب رئیس قوه قضائیه خواهد رسید.

بخش پنجم - سایر مقررات

ماده ۴۰ - در مواردی که سیستم رایانه‌ای یا مخابراتی به عنوان وسیله یا ابزار ارتکاب جرم مورد استفاده قرار گیرد و در این قانون مجازاتی تعیین نشده باشد مرتکب مطابق مقررات قانون مربوط مجازات خواهد شد.

ماده ۴۱ - میزان جزای نقدی موضوع این قانون، متناسب با شرایط اقتصادی هر سه سال یک بار براساس پیشنهاد قوه قضائیه و تأیید هیأت وزیران قابل اصلاح می‌باشد.

ماده ۴۲ - قوانین و مقررات مغایر با این قانون ملغی است.

وزیر دادگستری

رئیس جمهور

وزیر کشور

وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات

سوابق

مصوبه‌های مجلس شورای اسلامی - ۱۳۷۵/۰۳/۰۲

کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات های بازدارنده)

- [m] ماده ۶۴۰ - اشخاص ذیل به حبس از سه ماه تا یک سال و جزای نقدی از یک میلیون و پانصد هزار ریال تا شش میلیون ریال و تا (۷۴) ضربه شلاق یا به یک یا دو مجازات مذکور محکوم خواهند شد:
- [bm] ۱ - هر کس نوشته یا طرح ، گراور، نقاشی ، تصاویر، مطبوعات ، اعلانات ، علایم ، فیلم ، نوار سینما و یا به طور کلی هر چیز که عفت و اخلاف عمومی را جریحه دار نماید برای تجارت یا توزیع به نمایش و معرض انظار عمومی گذار یا بسازد یا برای تجارت و توزیع نگاه دارد.
- [bm] ۲ - هر کس اشیا مذکور را به منظور اهداف فوق شخصا یا به وسیله دیگری وارد یا صادر کند و یا به نحوی از انحا متصدی یا واسطه تجارت و یا هر قسم معامله دیگر شود یا از کرایه دادن آن ها تحصیل مال نماید.
- [bm] ۳ - هر کس اشیا فوق را به نحوی از انحا منتشر نماید یا آن ها را به معرض انظار عمومی بگذارد.
- [bm] ۴ - هر کس برای تشویق به معامله اشیا مذکور در فوق و یا ترویج آن اشیا به نحوی از انحا اعلان و یا فاعل یکی از اعمال ممنوعه فوق و یا محل بدست آوردن آن را معرفی نماید.
- [tm] تبصره ۱ - مفاد این ماده شامل اشیایی نخواهد بود که با رعایت موازین شرعی و برای مقاصد علمی یا هر مصلحت حلال عقلایی دیگر تهیه یا خرید و فروش و مورد استفاده متعارف علمی قرار می گیرد.
- [tm] تبصره ۲ - اشیای مذکور ضبط و محو آثار می گردد و جهت استفاده لازم به دستگاه دولتی ذیربط تحویل خواهد شد.

.....
قانون حمایت از حقوق پدید آورندگان نرم افزارهای رایانه ای

قانون حمایت از حقوق پدید آورندگان نرم افزارهای رایانه ای

[m] ماده ۱ - حق نشر، عرضه، اجرا و حق بهره برداری مادی و معنوی نرم افزار رایانه ای متعلق به پدید آورنده آن است. نحوه تدوین و ارایه داده ها در محیط قابل پردازش رایانه ای نیز مشمول احکام نرم افزار خواهد بود. مدت حقوق مادی سی (۳۰) سال از تاریخ پدید آوردن نرم افزار و مدت حقوق معنوی نامحدود است.

[m] ماده ۲ - در صورت وجود شرایط مقرر در قانون ثبت علائم و اختراعات، نرم افزار به عنوان اختراع شناخته می شود، آیین نامه مربوط به این ماده به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

[m] ماده ۳ - نام، عنوان و نشانه ویژه ای که معرف نرم افزار است از حمایت این قانون برخوردار است و هیچ کس نمی تواند آنها را برای نرم افزار دیگری از همان نوع یا مانند آن به ترتیبی که القای شبهه کند بکار برد در غیر این صورت به مجازات مقرر در ماده (۱۳) این قانون محکوم خواهد شد.

[m] ماده ۴ - حقوق ناشی از آن بخش از نرم افزاری که به واسطه نرم افزارهای دیگر پدید می آید متعلق به دارنده حقوق نرم افزارهای واسط نیست.

[m] ماده ۵ - پدید آوردن نرم افزارهای مکمل و سازگار با دیگر نرم افزارها با رعایت حقوق مادی نرم افزارهای اولیه مجاز است.

[m] ماده ۶ - پدید آوردن نرم افزارها ممکن است ناشی از استخدام و یا قرارداد باشد در این صورت :

[bm] الف - باید نام پدید آورنده توسط متقاضی ثبت به مراجع یاد شده در این قانون به منظور صدور گواهی ثبت، اعلام شود.

[bm] ب - اگر هدف از استخدام یا انعقاد قرارداد، پدید آوردن نرم افزار مورد نظر بوده و یا پدید آوردن آن جز موضوع قرارداد باشد، حقوق مادی مربوط و حق تغییر و توسعه نرم افزار متعلق به استخدام کننده یا کارفرما است، مگر اینکه در قرارداد به صورت دیگری پیش بینی شده باشد.

[m] ماده ۷ - تهیه نسخه های پشتیبان و همچنین تکثیر نرم افزاری که به طریق مجاز برای استفاده شخصی تهیه شده است چنانچه به طور همزمان مورد استفاده قرار نگیرد، بلامانع است.

[m] ماده ۸ - ثبت نرم افزارهای موضوع مواد (۱) و (۲) این قانون پس از صدور تاییدیه فنی توسط شورای عالی انفورماتیک حسب مورد توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و یا مرجع ثبت شرکتها انجام می پذیرد.

[m] ماده ۹ - دعوای نقض حقوق مورد حمایت این قانون ، در صورتی در مراجع قضایی مسموع است که پیش از اقامه دعوی ، تاییدیه فنی یاد شده در ماده (۸) این قانون صادر شده باشد. در مورد حق اختراع ، علاوه بر تاییدیه مزبور ، تقاضای ثبت نیز باید به مرجع ذی ربط تسلیم شده باشد.

[m] ماده ۱۰ - برای صدور تاییدیه فنی موضوع ماده (۸) در مورد نرم افزارهایی که پدید آورنده آن مدعی اختراع بودن آن است ، کمیته ای به نام کمیته حق اختراع زیر نظر شورای عالی انفورماتیک تشکیل می شود. اعضای این کمیته مرکب از سه کارشناس ارشد نرم افزار به عنوان نمایندگان شورای عالی انفورماتیک ، نماینده سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و یک کارشناس حقوقی به انتخاب شورای عالی انفورماتیک خواهد بود.

[m] ماده ۱۱ - شورا مکلف است از صدور تاییدیه فنی برای نرم افزارهایی که به تشخیص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خلاف اخلاق اسلامی و عفت عمومی و سلامت شخصیت کودکان و نوجوانان باشند خودداری کند. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باید ظرف دو هفته راجع به استعمال کتبی شورای عالی انفورماتیک اعلام نظر کند.

[m] ماده ۱۲ - به منظور حمایت عملی از حقوق یاد شده در این قانون ، نظم بخشی و ساماندهی فعالیتهای تجاری رایانه ای مجاز، نظام صنفی رایانه ای توسط اعضای صنف یاد شده تحت نظارت شورا به وجود خواهد آمد. مجازاتهای مربوط به تخلفات صنفی مربوط براب مجازاتهای جرایم یاد شده در لایحه قانونی امور صنفی - مصوب ۱۳ / ۴ / ۱۳۵۹ و اصلاحیه های آن - خواهد بود.

[m] ماده ۱۳ - هرکس حقوق مورد حمایت این قانون را نقض نماید علاوه بر جبران خسارت به حبس از نود و یک روز تا شش ماه و جزای نقدی از ده میلیون (۱۰ .۰۰۰ .۰۰۰) تا پنجاه میلیون (۵۰ .۰۰۰ .۰۰۰) ریال محکوم می گردد.

تبصره - خسارات شاکی خصوصی از اموال شخص مرتکب جرم جبران می شود.
[m] ماده ۱۴ - شاکی خصوصی می تواند تقاضا کند مفاد حکم دادگاه در یکی از روزنامه ها با انتخاب و هزینه او آگهی شود.

[m] ماده ۱۵ - رسیدگی جرم مذکور در ماده (۱۳) با شکایت شاکی خصوصی آغاز و باگذشت او موقوف می شود.

[m] ماده ۱۶ - حقوق مذکور در ماده (۱) در صورتی مورد حمایت این قانون خواهد بود که موضوع برای نخستین بار در ایران تولید و توزیع شده باشد.

[m] ماده ۱۷ - آیین نامه اجرایی این قانون شامل مواردی از قبیل چگونگی صدور گواهی ثبت و تاییدیه فنی و هزینه های مربوط همچنین نحوه تشکیل نظام صنفی رایانه ای، به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و با هماهنگی وزارتخانه های فرهنگ و ارشاد اسلامی و دادگستری به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

اصل یکصد و پنجاه و هشتم (۱۵۸) قانون اساسی
جمهوری اسلامی ایران

اصل ۱۵۸ - وظایف رئیس قوه قضائیه به شرح زیر است :

۱ - ایجاد تشکیلات لازم در دادگستری به تناسب مسؤولیت‌های اصل یکصد و پنجاه و ششم.

۲ - تهیه لوایح قضائی متناسب با جمهوری اسلامی.

۳ - استخدام قضات عادل و شایسته و عزل و نصب آنها و تغییر محل مأموریت و تعیین مشاغل و ترفیع آنان و مانند اینها از امور اداری ، طبق قانون.